

PRIVATE KOSTEN EN MAATSCHAPPELIJKE KOSTEN

Aan de productie van goederen zijn kosten verbonden. De kosten van een producent worden bepaald door de inzet van productiefactoren (natuur, arbeid, kapitaal en ondernemerschap) en de prijs van die productiefactoren. De individuele producent rekent alleen met **interne kosten** of **private kosten**.

Niet zelden gaat productie gepaard met milieuoverlast en voor de samenleving als geheel betekent dat verlies aan welvaart (in ruime zin).

De bijkomende kosten van milieubehoud (bestrijdingskosten) en/of milieuvervuiling (schadeposten) worden niet verrekend in de kostprijs en worden daarom **externe kosten** of **negatieve externe effecten** genoemd.

Maatschappelijk gezien ontstaat er een optimale prijs als er bij de bepaling van de kostprijs ook rekening wordt gehouden met de kosten die verbonden zijn aan negatieve externe effecten.

De **sociale kosten** of **maatschappelijke kosten** zijn gelijk aan de som van de interne en externe kosten.

VOLLEDIGE CONCURRENTIE EN NEGATIEVE EXTERNE EFFECTEN

In de onderstaande grafiek is er sprake van een markt met volledige concurrentie, waarbij door de aard van het productieproces sterke negatieve externe effecten optreden.

V geeft de collectieve vraag weer.

A_p is de collectieve aanbodlijn, die gebaseerd is op de interne of private kosten.

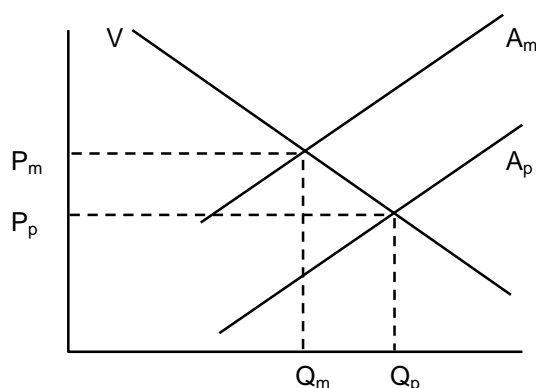
Op de markt ontstaat een evenwichtsprijs P_p en een evenwichtshoeveelheid Q_p .

Deze situatie is uit maatschappelijk oogpunt gezien niet optimaal, de prijs is te laag en de productie te groot. De marktuitsluiting komt niet overeen met de maatschappelijk gewenste uitsluiting. Omdat de markt niet optimaal functioneert, spreken we van **marktfalen**.

Als ook rekening wordt gehouden met externe kosten, ontstaat de collectieve aanbodlijn A_m .

Op de markt ontstaat een evenwichtsprijs P_m en een evenwichtshoeveelheid Q_m .

Omdat de negatieve externe effecten verrekend zijn in de kostprijs, is deze situatie maatschappelijk gezien wél optimaal. Het opnemen van externe kosten in de kostprijs wordt **internaliseren** genoemd.

MILIEUBELEID

De overheid kan middels milieubeleid bijdragen tot een maatschappelijk meer optimale productie.

- De overheid kan de bedrijven een productiebeperking opleggen van Q_m .
- De overheid kan een belasting heffen op de productie van het goed. Die heffing moet zo hoog zijn dat de lijn A_p omhoog verschuift tot A_m . De productie daalt tot Q_m en de prijs stijgt tot P_m . Merk op dat in het evenwichtspunt de consument en de producent elk een deel van de milieuheffing dragen.
- De overheid kan de bedrijven de verplichting opleggen milieuvriendelijker te produceren. Door investeringen die de bedrijven dan moeten doen zullen de productiekosten hoger worden, waardoor de aanbodlijn naar boven zal verschuiven.
- De overheid kan een subsidie verstrekken op de productie van een substitutiegoed (vervangend goed) dat minder negatieve externe effecten heeft, waardoor de productie van het goed met sterke negatieve externe effecten wordt afgeremd.

TAL VAN (EXAMEN)OPGAVEN ZIJN IN HET BIJ DE SITE BEHORENDE BOEK OPGENOMEN

KLIK OP DE LINK VAN ONDERVERMELDE SITE